

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

AO Decentralisaties Jeugd

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
21-04-2015	15-0025/MH/RS	Marijke Hempenius	1

Geachte Kamerleden,

Deze weken bespreekt u in de Kamer de voortgang van de Jeugdwet en een week later staan de decentralisaties op de agenda bij het AO. Staatssecretaris van Rijn heeft echter op voorhand aangegeven best tevreden te zijn over hoe het er nu voorstaat: 'de decentralisatie is beheerst verlopen', schreef hij vorige week aan u.

Wij lezen de uitkomsten van de verschillende onderzoeken toch net iets anders.

Uit het signaalrapport van de patiëntenorganisaties en uit de Monitor Transitie Jeugd blijkt namelijk dat mensen zo zelfstandig mogelijk willen leven maar dat het vinden van passende zorg en ondersteuning daarbij niet meevalt.

De decentralisatie Jeugd is vooral voor kinderen met beperkingen (die voorheen via een indicatie van CIZ of BJZ een aanspraak uit de AWBZ hadden) nog niet goed ingeregeld. Veel mensen zijn totaal in het ongewisse over hoe hun zorg gaat verlopen, veel gemeenten hebben de onafhankelijke cliëntondersteuning niet goed geregeld, veel mensen worden geconfronteerd met een stapeling aan extra kosten. Het grootste probleem lijkt toch wat wij *lokettisme* noemen: mensen worden van het kastje naar de muur gestuurd en met stapels formulieren opgezadeld.

Het is daarom belangrijk dat u de continuïteit en kwaliteit van zorg waarborgt en systeemverantwoordelijkheid houdt tot de decentralisatie daadwerkelijk op orde is.

Houdt u daarbij de essentie in het oog:

1. Een goede toegang tot de zorg.
2. Een stevige positie voor de cliënt.
3. Integrale oplossingen zodat de verbindingen (ook letterlijk) soepel verlopen.
4. Houd rust en ruimte in de budgetten bij gemeenten om de transitie goed te laten verlopen.

In de bijlage vindt u een serie aanbevelingen voor uw inbreng bij het AO Decentralisatie Jeugd die dit waar kunnen maken.

Wij wensen u veel wijsheid toe bij de bespreking ervan.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Illya Soffer', written in a cursive style.

Illya Soffer
directeur

Aanbevelingen AO Decentralisatie Jeugd

1. Maak zorg toegankelijk

Mensen weten niet goed hoe zij de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben voor een normaal leven, voor hun kind met een beperking moeten regelen. Er is veel verwarring. De optelsom van de snelle transitie per 1 januari 2015, de ingeboekte bezuinigingen en het overstappen op een solide PGB dat uitgevoerd wordt door de SVB is voor de mensen uit onze achterban geen positieve multiplier. Zij merken de effecten hiervan direct op de continuïteit en kwaliteit van hun zorg en ondersteuning. Extra aandacht moet blijvend uitgaan naar jeugdigen die nu nog vanuit het overgangsrecht AWBZ hun zorg ontvangen en bij het aflopen van dit overgangsrecht op een andere manier hun zorg en ondersteuning moeten organiseren. Daarnaast verdienen zoals ook uit de rapportage van de Kinderombudsman blijkt, ook de nieuwe zorgvragers speciale aandacht.

Aanbevelingen

- Zorg dat alle gemeentes op hun websites en in hun publicaties goed aangeven waar mensen met hun vragen terecht kunnen, hoe de toegang tot zorg en ondersteuning is geregeld en welke termijnen en procedures er dan gelden.
- Bewerkstellig dat gemeenten proactief cliënten benaderen van wie de indicatie afloopt, met een uitnodiging voor een "keukentafel"gesprek.
- Maak bij de volgende voortgangrapportage inzichtelijk hoe de gemeentes dit geregeld hebben.
- Gebruik de Veegwet die nu is ingediend om de doorlooptijd voor aanvraag en beschikking binnen de Jeugdwet expliciet te regelen.
- Maak duidelijk dat in kader van de Jeugdwet ook sprake is van het handhaven van termijnen in het kader van de Algemene Wet bestuursrecht.

2. Zorg voor onafhankelijke cliëntondersteuning

Integrale en onafhankelijke cliëntondersteuning is er niet in alle gemeenten. Het ontbreekt aan specifieke kennis kwaliteit en deskundigheid. Ook is niet overal bekend dat de cliëntondersteuning de weg moet wijzen naar onderwijs, wonen, werk, inkomen etc.

Artikel 4 van het VN verdrag voor mensen met een beperking vertelt dat mensen met een beperking of hun vertegenwoordigers zelf actief betrokken moeten worden bij de ontwikkeling, inbedding en uitvoering van wetgeving en beleid. Als mensen eigen regie krijgen bij hun zorgvraag komt de zorg vanzelf dichtbij.

Actieve medezeggenschap van ervaringsdeskundigen – ouders en kinderen zelf - is niet overal gewaarborgd en gefaciliteerd. Hiermee kan op lokaal niveau afbreuk worden gedaan aan het recht van medezeggenschap van mensen met een beperking.

Aanbeveling

- Zorg dat gemeentes zich aan de wet houden en dat de onafhankelijke cliëntondersteuning (op alle levensterreinen) beschikbaar is en stel eisen aan de kwaliteit, deskundigheid en integraliteit en wijs cliënten proactief op de mogelijkheid om deze cliëntondersteuning in te schakelen.

3. Integrale oplossingen: afbakening WLZ t.o.v. WMO/Jeugdwet en ZVW

Wij maken ons ernstig zorgen over de wijze waarop het CIZ op dit moment omgaat met indicatieaanvragen voor kinderen tot 18 jaar. Wij krijgen terug dat, zolang kinderen thuis kunnen blijven wonen, zij niet voor Wlz in aanmerking zouden komen ook als er geen sprake is van ernstige meervoudige complexe problematiek omdat de beleidsregels t.b.v. gebruikelijke zorg zijn aangescherpt. "Ouders worden geacht tussen 8 en 18 jaar, een woonomgeving te bieden waarin de fysieke en sociale veiligheid van kinderen is gewaarborgd, een passend pedagogisch klimaat wordt geboden en hen zorg in de zin van verzorging, begeleiding en stimulans te bieden waar nodig en passend bij hun ontwikkeling naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid" in het kader van gebruikelijke zorg. Ten gevolge van deze regeling krijgen kinderen tot 18 jaar bijna geen Wlz indicaties meer. In 2014 werd de regeling gebruikelijke zorg anders ingevuld (5 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar). Als deze beleidsregel strikt blijft worden uitgevoerd zal dit betekenen dat de Wlz indiceerbare nauwelijks voor Wlz in aanmerking zullen komen omdat iedereen ervoor kiest thuis te blijven wonen.

Aanbeveling

- Handhaaf de oude toepassing van de regeling gebruikelijke zorg Geef mensen die vanaf 18 jaar onder het regime van de Wlz vallen, al eerder toegang tot die Wlz. Dit vanwege de levenslange zorgvraag, het permanent toezicht en/of 24 uur zorg in de nabijheid.

4. Rust en ruimte in de budgetten

Er zijn signalen dat VWS, op basis van recente realisatiecijfers van de NZA, overweegt volgend jaar te korten op de beschikbare budgetten voor WMO en Jeugd. De PG-organisaties vinden dit geen goed idee. Als wij willen dat de transitie echt op gang komt is rust nodig en duidelijkheid over de beschikbare budgetten. Nu korten op de budgetten van de gemeentes gaat de mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben niet helpen en zal leiden tot een grotere en snellere instroom in de Wlz.

Aanbeveling

- Geef gemeentes 3 jaar de tijd om de zorg en ondersteuning goed te regelen, met een stevige jaarlijkse verantwoording op resultaten. Dan wordt duidelijk of langer thuis wonen echt mogelijk is. Gaan gemeentes en zorgverzekeraars goede zorg en ondersteuning bieden binnen de Jeugdwet en de WMO en de instroom naar Wlz beperken.

5. Voorkom een stapeling aan kosten en regelingen

Bij de oplossing die gemeenten bieden wordt geen rekening gehouden met de stapeling aan eigen bijdragen en eigen betalingen en mensen worden hierover niet of te laat geïnformeerd.

Aanbeveling

- Wijs de gemeentes op hun plicht bij oplossingen rekening te houden met de draagkracht van mensen en voorkom zo een stapeling aan kosten.

6. Zorg voor integrale zorgplicht voor het eerste loket

Vooraf in gezinnen met een kind met complexe zorgvraag (0-23) leiden de gestapelde effecten van de decentralisaties tot zeer onwenselijke situaties. Het is juist bij deze kwetsbare groep, dat maar liefst vijf nieuwe regelingen tegelijk in één huishouden kunnen binnenkomen. Een groot percentage heeft een PGB, dus ook de trekkingsrechtperikelen zijn hier hard aangekomen; met alle bureaucratie en onzekerheid van dien. Daarnaast zien we dat de aansluitingen tussen zorg, ondersteuning en Passend Onderwijs en de Participatiewet, op dit moment nog volstrekt onvoldoende is. Tel daar alle (nieuwe) eigen bijdrages en bezuinigingen op medische hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen bij op en de flexibiliteit en het maatwerk dat nodig is om voor deze groep een passend aanbod aan zorg en ondersteuning thuis te bieden, zijn ver te zoeken.

Aanbevelingen

- Zorg voor een integrale zorgplicht voor de eerste (passende) instantie waar een kind/gezin zich meldt. Het motto van de Jeugdwet "één gezin, één plan, één regisseur" moet voor deze groep ongeacht loket worden toegepast. Waar een kind/gezin zich ook meldt, dient gezorgd te worden voor een integraal, passend aanbod aan zorg en ondersteuning in alle voor een jeugdige relevante levensdomeinen. Of het nu gaat om wonen, werken, onderwijs, zorg, ondersteuning, logeren, deeltijd wonen, dagbesteding en vervoer van en naar voorzieningen... in het leven van thuiswonende kinderen met beperkingen is grote flexibiliteit geboden.
- Integraal handelen is noodzakelijk vooral voor jongeren met een beperking tussen de 18 en 23 jaar: Zorg voor een geleidelijke overgang tussen het 18^e en 23^e jaar vanuit de Jeugdwet naar de WMO of de WLZ, waarbij de benodigde samenhang tussen zorg, onderwijs, wonen en werken uitgangspunt moet zijn.

7. Zorg voor het PGB als volwaardig alternatief naast Zorg in Natura

Gemeenten ontmoedigen al te vaak de inzet van het PGB voor thuiswonende kinderen met een beperking.

Gemeenten verlagen al te vaak de tarieven van de bovengebruikelijke zorg die geleverd wordt door inhuur van een familielid of zelfgekozen zorgverlener drastisch. Op deze wijze is het PGB geen volwaardig alternatief voor Zorg in Natura.

Aanbevelingen

- Verbeter de uitvoering van het PGB als volwaardig alternatief naast Zorg in Natura bij de WMO, Jeugdwet en Zorgverzekeringswet.
- Informeer gemeenten beter over wat bovengebruikelijke zorg inhoudt, zodat goede zorg gecontinueerd kan worden.
- Zorg dat er een duurzame oplossing komt voor de uitvoeringsproblemen waar mensen nu mee te maken hebben.
- Wees transparant over de leveringsvorm en tarieven voor het PGB.
- De andere verbetervoorstellen voor het Pgb van Per Saldo ondersteunen wij van harte.

8. Regel de zeggenschap van mensen met beperking

In de verordening Wmo uit 2007 was de Wmo raad samengesteld uit vertegenwoordiging van doelgroepen. Hier wil de gemeente nu van af. Het moet een technische raad zijn met onafhankelijke leden.

Aanbeveling

- Regel op landelijk niveau in de wetgeving de inspraak en medezeggenschap van mensen met een beperking goed zodat dit op alle niveaus regionaal/decentraal kan worden uitgevoerd.